

ԽԱՐԱՂՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԻ ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆ

ՄԱԿ-ի կայուն զարգացումի մասին 2026-ի զեկոյցը ցոյց տուաւ, որ Հայաստան այս ոլորտին մէջ կը գրաւէ Կովկասի երկիրներուն առաջին դիրքը, աշխարհին մէջ հանդիսանալով 47-րդ, մինչ Ատրպէյճան 52-րդ է եւ Վրաստան 61-րդ: Հայաստանի պարագային յաջողութիւն համարուած է անհաւասարութեան կրճատումին վերաբերեալ թափուած ջանքերը, սակայն մտահոգութիւն արտայայտուած է շրջակայ միջավայրի վիճակին վատթարացումին համար: Կը կարծուի, թէ առաջադրուած նպատակները կարելի պիտի չըլլայ իրականացնել մինչեւ 2030:

ԱՌՒՆ. «ՈՄԱՆԷ ԿՐԴՈՎԱԾ ԵՆ ՄԵՐ ԳԵՐԻՇԽԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ»

Հանրապետութեան նախագահ ժողով Անու տեսակցեցաւ Լիբանանի մէջ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարի անձնակազմի ներկայացուցիչ ժան Անուի հետ ու պահանջեց ճշում բանեցնել Իսրայէլի վրայ, որ գործադրէ Ուաշինկթընի մէջ ստորագրուած շրջանակային համաձայնագիրը եւ դուրս գայ Լիբանանի բռնագրաւեալ հողերէն: Անու վերահաստատեց, որ Իսրայէլի հետ կնքուած շրջանակային համաձայնագիրը չ'օրինականացնէր լիբանանեան հողի վրայ իսրայէլեան ուժերու ներկայութիւնը, այլ կը շեշտէ, որ լիբանանեան բանակը պետք է տեղակայուի երկրին մէջ: «Ոմանք վրդոված են Լիբանանի թղթածրարը Իրանեան-ամերիկեան թղթածրարէն անջատելու մեր գերիշխան որոշումէն,

որովհետեւ վարժուած են մնալ մեր վրայ իշխող, մեր փոխարէն բանակցող եւ որոշում կայացող արտաքին կողմի հոգատարութեան տահ», ըսաւ Անու՝ Պապատայի մէջ պատուիրակութիւններ ընդունած ատեն: Յիշեցնելով, որ Լիբանան ժողովրդավարական երկիր է եւ կը յարգէ խօսքի իրաւունքը, Անու շեշտեց, որ կան կարմիր գիծեր, որոնք կարելի չէ հատել՝ ներառեալ խռովութիւնները եւ կառավարութիւնը փողոցային շարժումներով տապալելու փորձերը: «Ուժը պատերազմ շարժումակցելու մէջ չէ, այլ բանակցային միջոցներով անոր վերջ տալու մէջ», ըսաւ հանրապետութեան նախագահը: Իսկ արտաքին գործերու նախարար Եուսէֆ Ռեժժի վերահաստատեց, որ Իսրայէլի հետ կնքուած շրջանակային համաձայնագիրը վերջնական պայմանագիր չէ, անկէտեղով որ Հրճարարական տակաւին կը գտնուի իրականութիւնները ժխտողի վիճակի մէջ:

ՓԵՐՈՒՆ ԶԱՆՂԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Իսրայէլեան բանակը յայտարարեց, թէ Հրճարարական 10 ելքակետներ ընթացած են հարաւի Պընթ ժայլոյ գաւառի շարք մը շրջաններու մէջ, պնդելով որ այդ կեդրոնները կը գործածուին իսրայէլացի զինուորներուն դէմ յարձակելու համար: Բանակը նախանշեց, որ յայտարարած էր հարաւի բռնագրաւեալ հատուածին մէջ զինուորի մը վիրաւորման

մասին: ԵՐՄԻՏՅԻԼ-ի բանքեր Զանտիս Արտէլ փխրուն որակեց հարաւային Լիբանանի մէջ տիրող կացութիւնը եւ մտահոգութիւն յայտնեց իրավիճակի վատթարացումի հնարաւորութեան առնչութեամբ: Դիտել տալով, որ բռնութիւնները մեծ մասամբ դադրած են, բանքերը ընդգծեց, որ տակաւին կան խախտումներ՝ մասնաւորաբար իսրայէլեան կողմէն: Արտէլ անհրաժեշտ համարեց միջազգային ուժերու տեղակայումը՝ վերջնականապէս հանդարտեցնելու համար վիճակը ու վերջ տալու առձեռնակութիւն:

ՇԻՊԱՆԻ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԵՋ

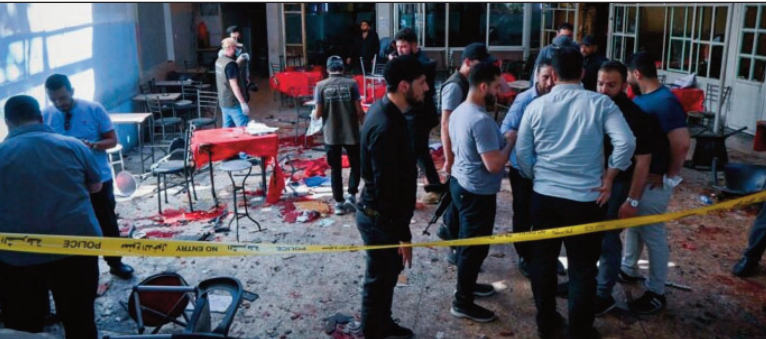
Սուրիոյ արտաքին գործերու նախարար Ասաադ Շիպա-նի այցելեց Պէրլուր ու տեսակցաւ հանրապետութեան երեք պետերուն եւ այլ անձնակազմիներու հետ, ինչպէս նաեւ ժողովրդային հանդիպում ունեցաւ Թիփուրիի մէջ: Նախագահ Անու սուրիացի նախարարին յայտնեց Լիբանանի յանձնառութիւնը Դամասկոսի հետ երթաւորական յարաբերութիւններուն: Շիպանի Սուրիոյ նախագահէն նամակ փոխանցեց նախագահ ժողով Անուին, որուն մէջ Ահմատ Շարաա կը հաստատէ, որ մտադրութիւն չունին զինուորականօրէն միջամտելու Լիբանանի մէջ, այնպէս ինչպէս տարածուած էր վերջերս: Ան նաեւ Անուը հրաւիրեց այցելելու Դամասկոս: «Հիմը կը դնենք Լիբանանի եւ Սուրիոյ միջեւ նոր

յարաբերութիւններու եւ պիտի շարունակենք աշխատիլ կայունութիւնը ամրապնդելու», ըսաւ Շիպանի: Վարչապետ Նաուաֆ Սալամ սուրիացի նախարարին հետ տեսակցելէ ետք նշեց, որ քննարկած են զանազան ոլորտներու մէջ համագործակցութիւնը շարունակելու միջոցները, ընդգծելով ելեկտրականութեան ոլորտին մէջ երկու երկիրները կապող ցանցը ամրորեցնելու անհրաժեշտութիւնը: Շիպանի Դամասկոս այցելելու հրաւեր փոխանցեց նաեւ խորհրդարանի նախագահ Նեպիի Պըրրիին եւ նշեց, որ անոր յանձնած է լիբանանցիներն ու մասնաւոր շիինները հանգստացնող նամակ մը:

ԱՇԽԱՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԵՋ

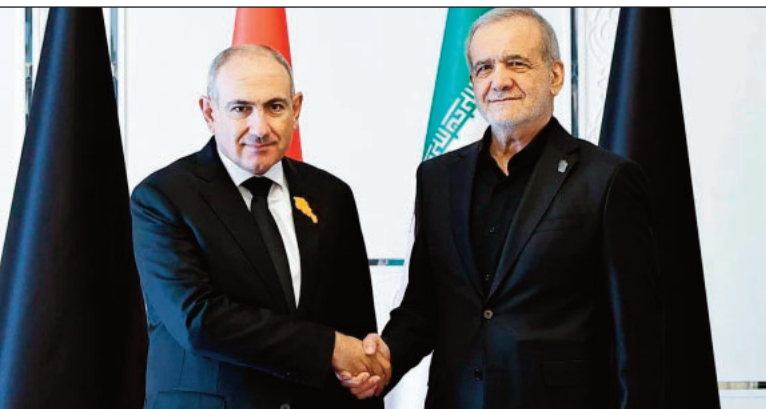
Սուրիոյ Առողջապահութեան նախարարութիւնը յայտարարեց, թէ Դամասկոսի սրճարաններէն մէկուն մէջ նախանշեալ օր տեղի ունեցած ահաբեկչական պայթումը ձգած է առնուազն 10 զոհ: Ներքին գործերու նախարարութիւնը նախապէս նշած էր, որ մայրաքաղաքի Հիժազ

շրջանին մէջ տեղի ունեցած յարձակումը կատարուած էր սրճարանին մէջ տեղադրուած ականուած ծրարով մը: Իսկ Սուրիոյ հարաւային Սուլեյման գաւառին մէջ քանի մը հոգի վիրաւորուեցաւ՝ սուրիական ուժերուն եւ այդ գաւառին մէջ գործող «ազգային պահակազուկին» միջեւ տեղի ունեցած ծանր մարտերուն ընթացքին:

ԱԼԻ ԽԱՄԻՆԵԻԻ ՈՒՇԱՑԱԾ ՅՈՒՐԱԿԱՌՈՒԹԻՒՆ

Թեհրանի մէջ սկսաւ իսլամական յեղափոխութեան գերագոյն նախկին առաջնորդ Ալի Խամինեիի հրաժեշտի արարողութիւնը, որ պիտի տեւէ քանի մը օր: Արարողութիւններուն մասնակցելու համար Իրան ժամանած են շուրջ

հարիւր երկրի ղեկավարներն ու ներկայացուցիչները: Նշենք, որ Խամինեի ահաբեկուած էր 1 Մարտ 2026-ի արեւածագին՝ Իրանի դէմ ամերիկեան-իսրայէլեան լայնածաւալ յարձակումի առաջին ժամերուն: Թեհրան օրին յայտարարած էր, որ Խամինեի մահացած է իր կեդրոնատեղիին մէջ, անկէ քան 50 օդանաւերու արձակած առնուազն հարիւր հրթիռներու պայթումէն:

Խամինեիի յուղարկութեան արարողութիւններուն մասնակցելու նպատակով Թեհրան ուղղուեցաւ նաեւ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան, որ Թեհրանի մէջ տեսակցեցաւ Իրանի նախագահ Մասուտ Փեզեշքեանին հետ: Վերջինս գնահատեց Փաշինեանի Իրան ուղևորութիւնը, նշելով որ Թեհրան բարձր կը գնահատէ Իրանի նկատմամբ Երեւանի կառավարութեան որդեգրած դիրքորոշումն ու ցուցաբերած աջակցութիւնը: Ան շնորհակարտեց նաեւ Փաշինեանը՝ Ազգային ժողովի ընտրութիւններուն «Զարգացիական պայմանագիր» կուսակցութեան յաղթանակին առթիւ:

ԶԱՅՆԵՐ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԷՆ (արձապանիկ պաղեստինահայ կեանքի)

Ինչպէս նկատել տուած ենք անկէ առաջ ալ, Պաղեստինի հայ փոքրաթիւ գաղութին ազգային կեանքը կը թաւալի առաւելաբար կրօնաշունչ ապրումներու մէջ, իրեն առանցք ունենալով Սրբոց Յակոբեանց վանքն ու հայոց պատրիարքարանը: Վանական կեանքին զուգահեռ՝ ազգային, կրթական, հրատարակչական ու մշակութային ամեն ձեռնարկ կերպով մը կը կրէ շուքը Հայոց Պատրիարքութեան, որ իր բազմադարեան գոյութեամբ պատմական կեդրոնն է պաղեստինահայ համայնքին, միաժամանակ վայելելով միջազգային ճանաչում եւ համաքրիստոնէական եղիմակութիւն:

Ստորեւ, հասկաբար մը՝ վերջին շաբաթներու սաղմահայ լուրերէն. **ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ** Սրբոց Յակոբեանց մայր տաճարին մէջ, 6 Յունիսին, երեք կիսասարկաւազներ սարկաւազական կարգ ու ձեռնադրութիւն ստացած են ձեռնարկ Թեոդորոս եպս. Չաքարեանի: Ձեռնադրիչ սրբազանը ուրար կրելու (կը խորհրդանշէ Տիրոջ քաղցր լուծը), Աւետարան ընթերցելու եւ բուրվառով խնկարկելու իրաւունք շնորհած է տիրացուներ Մուշէղ Սարգսեանի, Զօրի Կարապետեանի եւ Աննո Միսիթարեանի, որոնք ուսանող են վանքի ընտանարանի բաժնին մէջ:

(Շարունակութիւնը տեսնել էջ 2)

ՎԵՐՋԻՆ ՎԱՅՐԿԵԱՆԻ ԲԱՐԵՓՈՒՄՆԵՐ

Շուտով պիտի կազմաւորուի Հայաստանի 9-րդ գումարուի Ազգային ժողովը: Այսօր վերջին ժամկետն է 7 Յունիսին տեղի ունեցած ընտրութեան վերջնական արդիւնքներուն նկատմամբ ներկայացուած բողոքներուն վերաբերեալ Սահմանադրական դատարանի վճիռի արձակումին: 8-րդ գումարուի պաշտօնաւարտ Ազգային ժողովը իր վերջին՝ արտակարգ նիստին ընթացքին խստացուց պայքարը ընտրական կաշառակերութեան դէմ: Վաւերացնելով քրեական օրէնքներուն բարեփոխումը, խորհրդարանը որոշեց ընտրակաշառքի համար նախատեսուած բանտարկութիւնը 4-8 տարիէն բարձրացնել առաւելագոյնը 5-10 տարուայ: Նմանօրինակ պատիժ կը նախատեսուի նաեւ ընտրակաշառքի փոխանցումին միջնորդութեան համար: Ընդհանրապէս երեսփոխանները չ'մասնակցեցան կաշառքի դէմ պայքարող այս օրէնքի վաւերացումին: Ինչ կը վերաբերի քուէարկելու իրաւունքին, ապա այսուհետեւ համապետական ընտրութիւններուն կրնան մասնակցելի Հայաստանի միայն այն քաղաքացիները, որոնք ընտրութեան նախորդող երկու տարիներէն առնուազն մէկ տարի գտնուած են Հայաստանի մէջ: Ազգային ժողովը փոփոխութիւններ ներառեց նաեւ իր նոր անդամներուն պաշտօնի ստանձնումի երդումի ուղերձին մէջ, որ այժմ ստացած է հետեւեալ տեսքը. «Յանուն համազգային նպատակներու իրականացումին եւ հայրենիքի հզօրացումին՝ կ'երդնում բարեխղճօրէն կատարել ժողովուրդին առջեւ ունեցած պարտականութիւններս, պահպանել Հայաստանի Սահմանադրութիւնը եւ օրէնքները, նպաստել ինքնիշխանութեան, ազգային եւ համամարդկային արժեքներու պահպանումի շանքերուն»:

ԱԼԵՆ ՍԻՄՈՆԵԱՆԻ ԶՐԱԾԵՆՏԸ

Հայաստանի Ազգային ժողովի պաշտօնաւարտ նախագահ Ալեն Սիմոնեան հրաժեշտի տեսակցութիւն մը ունեցաւ հանրապետութեան նախագահ Վահագն Կապտուրեանի հետ ու վերահաստատեց, որ նախագահը ընդմիջտ պիտի մնայ իր աւագ ընկերը: Սիմոնեան երկէ հանդէս եկաւ հրաժեշտի ուղերձով, որուն մէջ շնորհակալութիւն յայտնեց երեսփոխաններուն եւ Ազգային ժողովի աշխատակիցներուն՝ իրենց համատեղ աշխատանքին համար: «Խորհրդարանին մէջ մեր միասին անցուցած տարիները պատմական էին եւ դժուարութիւններով լեցուն: Մենք միասին պատմութիւն կերտեցինք եւ ես շատ հպարտ եմ անոր համար», ըսաւ Սիմոնեան եւ յաջողութեան մաղթեց անորեւտի Ազգային ժողովի նախագահի թեկնածու Ռուբեն Ռուբինեանին,

մաղթելով որ ան բոլորէ Ազգային ժողովի հնգամեայ կայուն ժամկետ: Ռուբինեան իր կարգին յայտնեց, որ Ազգային ժողովի նախագահ ընտրուելու պարագային այլեւս պիտի չ'վարէ հայ-թրքական հարցերով բանակցացի պաշտօնը: Հակադարձելով իր մասին տարածուած սուտ տեղեկութիւններուն, Ռուբինեան յստակացուց, որ Թուրքիոյ մէջ համալսարան չէ յաճախած, այլ հինգ ամիս կատարած է հետազոտութիւն եւ զայն կիսատ ձգած: Յիշեցնեց, որ Ռուբեն Ռուբինեան անցնող քանի մը տարիներուն որպէս Երեւանի ներկայացուցիչ առաւելագոյնս ներգրաւուած էր հայ-թրքական յարաբերութիւններու կարգաւորումի թղթածրարին մէջ եւ այդ կարգավիճակով բազմաթիւ հանդիպումներ ունեցած

Թուրքիոյ բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն հետ: Յիշեցնեց, որ «Զարգացիական պայմանագիր» կուսակցութեան երեսփոխանական ներքին քուէարկութեան արդիւնքով յայտարարուեցաւ, որ Ռուբեն Ռուբինեան ընտրուած է որպէս Ազգային ժողովի նախագահի թեկնածու, իսկ իմբակցութեան անդամներէ Արուսեան Մանուազեան դարձաւ խմբակցութեան ղեկավար թեկնածու:

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅԵՐԷՆԸ ՏԱՆ ՄԷՋ՝ ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ

ԴՊԿՏ. ԱՐՏԱ ԸՆԴՈՒՄՆԱԿ (Նիկոսիա)

Գիտելի՜ր, թե երկրագունդի 7000-է անլի լեզուներու հսկայ ու վիճակաւոր մէջ մեր արեւմտահայերէնը կը փայլի իբրեւ հնագոյն ու ազնուական գանձ մը, որուն տեր կանգնիլը մեր մեծագոյն հպարտութիւնն է:

Մայրենին իւրաքանչիւր ազգի գոյութեան ամենէն խորունկ հիմնաքարն է, իսկ տունը՝ այդ հիմնաքարը կերտող առաջին ու անփոխարինելի դարբնոցը: Այսօր սփիւռքեան համաշխարհային իրականութեան մէջ մեր առջեւ կը պարզուի հրաշալի կարելիութիւն մը. ընտանիքները սիրով ու գիտակցութեամբ կը իրաւորուին անլի աշխուժօրէն արմատաւորելու տան մէջ մայրենին խօսելու կենսատու անաւորութիւնը: Այս մտերմիկ միջավայրն է, որ մանուկը կը կապէ իր արմատներուն եւ կ'ապահովէ հարուստ մշակոյթներու պայծառ ու անխախտ ապագան: Աշխարհի բոլոր գիտակից ժողովուրդներուն նման, որոնք կը գուրգուրան իրենց լեզուական ժառանգութեան վրայ, մենք ես ունինք նոյն նախանձախնդրութիւնը:

Մեր նախորդ յօդուածը ընկեր հայկական ընտանեկան յարկերուն տակ արեւմտահայերէնի միջնորդային փոխանցման ներկայ ընթացքն ու անոր դրոշմապատճառները: Այս յօդուածին մէջ, փոխանակ կերտուանալու հայ ծնողներու տան մէջ հայերէն չխօսելու բացասական հետեւանքներուն վրայ, պիտի կերտուանանք տան մէջ հայերէն խօսելու դրական կողմերուն վրայ եւ ապա ներկայացնենք արեւմտահայերէն խօսելու ռազմավարութիւնը գործադրելու միջոցներ:

Ընտանեկան կապերու եւ արժեքներու զարգացումը

Երբ տան մէջ կը խօսուի արեւմտահայերէն, ընտանիքին մէջ կը ստեղծուի սերունդները միացնող կենդանի կամուրջ մը, որ իրարու կը կապէ անցեալը, ներկան եւ ապագան: Այս հաղորդակցութեան շնորհիւ թոռնիկները կրնան անմիջականօրէն հաղորդակցիլ իրենց մեծ հայրերուն ու մեծ մայրերուն հետ՝ ընկալելով մեր բանաւոր պատմութեան, կրթերանգներուն եւ մշակութային իմաստութեան հսկայական շտեմարանը:

Լեզուն միայն տեղեկութիւն փոխանցելու միջոց չէ, այլ՝ զգացումներ արտայայտելու աշխարհ: Հայերէնի յատուկ քննարկի բառերը, ինչպէս՝ «հոգիս» կամ «ձագուկս», եւ մեծ հայրերու ու մեծ մայրերու օրհնանքները ընտանեկան յարաբերութիւններուն կու տան իւրայատուկ հարազատութիւն եւ բնական ջերմութիւն:

Տան մէջ հարազատ լեզուով խօսիլը նաեւ կը բարձրացնէ ծնողական հեղինակութիւնն ու փոխադարձ յարգանքը: Երբ ընտանիքը կը հաղորդակցի իր հարազատ միջավայրին մէջ, լեզուն կը դառնայ միացնող տարր, որ մանուկները կը պահէ ընտանեկան լուրջ խօսակցութիւններուն եւ անցեալի յուշերուն մասնակից: Այս ձեւով հայերէնը կը դառնայ բաց եւ վստահելի մթնոլորտ ստեղծելու գրահանգը:

Մեր լեզուն իրեն հետ կը բերէ բարոյական եւ ընկերային բարձր արժեքներ: Արեւմտահայերէնը ունի ընտանիքի, յարգանքի եւ հաւաքական պատասխանատուութեան յատուկ ընկալումներ, որոնք կը նպաստեն, որ մանուկը մեծնայ հաւասարակշռուած արժեքամակարգով: Լեզուի ճամբով ընտանեկան անաւորութիւնները՝ Ս. Ծնունդ, Ս. Զատիկ, եւ յիշատակի օրեր կը ստանան իրենց իսկական խորհուրդը՝ դառնալով ապրող ու ոգեշնչող տոնակատարութիւններ:

Զաւակներուն հոգեբանական անդորրը եւ ինքնութեան ծաղկումը

Մանուկին համար հայերէնին տիրապետելը ժառանգուած ինքնութեան ամրապնդումն է: Լեզուն պարզապէս հաղորդակցութեան գործիք մը չէ, այլ՝ մշակոյթի եւ ինքնայատուկ աշխարհայայտեցողի ճանաչողական քարտէսը: Այս քարտէսով օժտուած հայ երիտասարդը կը մեծնայ ինքնութեան յստակ գիտակցութեամբ՝ ունենալով զայն ապրելու եւ արտայայտելու ներքին հարուստ բանալին:

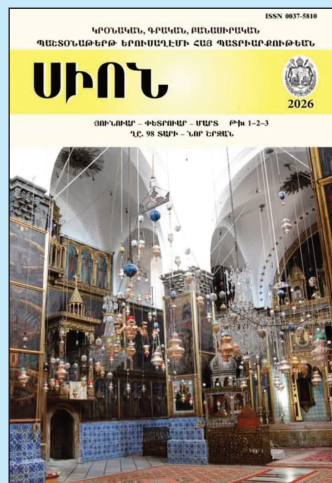
Տան մէջ լեզուի քաջալերանքը մանուկին ենթագիտակցութեան մէջ կը սերմանէ սեփական ինքնութեան հանդէպ հպարտութեան եւ արժեւորման զգացում: Երբ ծնողները նախապատուութիւնը կու տան հայերէնին, մանուկը կը հասկնայ, որ մայրենին բարձր արժեք ունի եւ յաջողութեան լաւագոյն երաշխիքներն են: Անոնք կը դառնան իրենց պատկանած մշակոյթի կերտողն ու կրողը՝ քալելով ինքնավստահութեամբ:

Երբ այս երիտասարդները կը գտնուին հայկական միջավայրի մէջ, անոնք իրենց գիրքեղ լիարժեք հայ կը զգան: Լեզուի տիրապետումը անոնց կու տայ վստահութիւն՝ ազատօրէն մասնակցելու համայնքային կենսեքին եւ հայկական հաւաքներուն, միշտ սիրով ու ջերմութեամբ ընդունելով շրջապատին կողմէ: Անկա կը ստեղծէ ներքին խաղաղութիւն, որուն շնորհիւ անոնք հպարտութեամբ կը կապուին իրենց արմատներուն:

ԶԱՅՆԵՐ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ

(Շարունակուած էջ 1-էն)

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Հայոց Պատրիարքութեան պաշտօնաթերթը՝ «ՍՊՈՆ», լոյս ընծայած է իր նոր մէկ թիւը, որ ընթացիկ 2026 տարուան առաջին երեք ամիսներու (Յունուար-Փետրուար-Մարտ) միացեալ համարն է: 140 էջանի տոյն թիւին մէջ ուշագրաւ յօդուածներու կամ ուսումնասիրութիւններու ներքեւ իրենց ստորագրութիւնը դրած են հոյլ մը մտաւորականներ, ինչպէս՝ Հայաստանի եւ Մասնակցութեան ու փրոֆ. Աշոտ Գալստեան (երաժշտագետ Ռոմանոս Մելիքեանի մասին), Խաչիկ Դանիելեան (եկեղեցական ճարտարապետութիւն), Սաթենիկ Խորշոյան (վիճակագրական), Պոլինա Նարեկ քնյ. Տեյրիմեմեան (սամակագրութիւն՝ ընդմէջ Մետրոպ վրդ. Նշանեանի ու Արշակ Զօպանեանի), Նելլի Գերգեան (լեզուաբանական), Նաւասարդ Մարտոյեան (երանելի Յովհ. Գառնեցիի աղօթքները) եւ այլք: Ընկալեալ սովորութեան համաձայն՝ պաշտօնաթերթին մէջ տեղ գտած են նիւթեր վանական ներքին կենսեքի եւ առօրեայ ծիսակատարութեան մասին, միաբաններու քարոզչութիւնը նմոյշելու եւ այլն: Յիշեցնենք, որ «ՍՊՈՆ» կը գտնուի իր 99-րդ տարուան մէջ: Անկա սկսած է հրատարակուիլ (իբրեւ նոր շրջան) 1927-ին:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ «ՍՊՈՆ» ամսագրի խմբագիր Լերեսի վրդ. Ալոյեան, որ միաժամանակ պատրիարքարանի Կիւլպէնկեան մատենադարանի տեսուչն է, վերջերս տիրացած է «Բանասիրական» գիտութիւններու դոկտոր»-ի կոչումի եւ համապատասխան վկայականի, Երեւանի համալսարանէն: Երիտասարդ հոգեւորականը ունի գրական շեշտուած հակում ու իր յօդուածները ընդհանրապէս լոյս տեսած են «ՍՊՈՆ»-ի վերջին տարիներու թիւերուն մէջ: Այս առիթով է որ վանքի գահասրահին մէջ Նուրհան պատրիարք, վերջերս, միաբանական ընթրիք մը սարքած է Ալոյեան վարդապետին ի պատիւ, պատեհութիւն ստեղծելով որ միաբանները շնորհաւորեն իրենց հոգեւոր եղբայրը:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ժառանգաւորաց վարժարանի եւ ընծայարանի ամսվերջի հանդէպ տեղի ունեցած է 15 Յունիսին, նախագահութեամբ լուսարարապետ Սեւան արքեպիսկոպոսի: Նախ երգում է վարժարանին «Սիրտ ի սիրտ» օրհներգը, ապա Ժառանգաւորացի շրջանաւարտներն չորս ուսանողներ ուղերձներ կարդացր են չորս լեզուներով (հայերէն, անգլերէն, եբրայերէն ու արաբերէն): Ընծայարանի երեք շրջանաւարտներն ալ՝ Մուշեղ սրկ. Սարգսեան, տիրացու Զրնոս Բաղայեան եւ տիրացու Սպարտակ Նազարեան, հանդէս եկած են հրաժեշտի խօսքերով: Յայտագիրը շարունակուած է ասմունքով, դաշնամուրի կատարումով, մեներգով ու խմբերգով: Տեսուչ Գեորգ վրդ. Հայրապետեան յորդորներ կատարած է շրջանաւարտներուն եւ գնահատանքի խօսքեր ուղղած ուսուցիչներուն: Վկայականաց բաշխումը կատարած է Սեւան արքեպիսկոպոս: Բացի ընծայարանի 3 շրջանաւարտներէն, Ժառանգաւորաց վարժարանը տուն է 5 ընթացաւարտ:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ հայոց Սրբոց Թարգմանչաց վարժարանի տարեփակի շրջանաւարտից հանդէպ կայացած է 16 Յունիսին, դպրոցի հանդիսարանին մէջ: Հանդիսավարութիւնը կատարած է տիկ. Անժելա

Տարիքի բերումով, երբ երիտասարդը կը սկսի արժեւորել իր արմատները, անոր մէջ կը ծնի երախտագիտութեան խոր զգացում իր ծնողներուն հանդէպ, որոնք կամրջեցին դարաւոր շրջան: Ան կը զգայ, որ հարազատօրէն շարունակողն է իր նախնիներու յիշատակին: Այսպիսի անհատներ կրնան ամբողջութեամբ նոյնանալ թէ՛ հայութեան եւ թէ՛ տեղական մշակոյթին հետ՝ դառնալով երկու աշխարհներու հարստութիւնը վայելող օրինակելի քաղաքացիներ: Անոնք կ'ունենան կատարեալ պատկանելիութեան զգացում, ինչ որ հոգեբանական մեծ ապահովութիւն կը ջամբէ իրենց կենսեքին:

Լեզուական կենսունակութեան տնտեսական եւ գործնական առաւելութիւնները Սփիւռքի մէջ

Այսօրուան համաշխարհայնացած շուկային մէջ բազմալեզուութիւնը մեծ հարստութիւն է: Արեւմտահայերէնին տիրապետող երիտասարդը ունի յաւելեալ լեզուական հմտութիւն, որ լայն դուռ կրնայ բանալ միջազգային յարաբերութիւններու, թարգմանական, դիւանագիտական եւ առեւտրական մարզերէ ներս: Լեզուներու տիրապետող հայ երիտասարդը կը դառնայ բազմակողմանի զարգացած անհատ՝ պահելով իր աշխատանքային իւրայատկութիւնն ու բարձր արժեքը:

Սփիւռքի մէջ գոյութիւն ունեցող հսկայական հաստատութիւնները՝ հայկական դպրոցներ, հրատարակչատուններ, թերթեր, մշակութային կեդրոններ ու միութիւններ կը ծաղկին, երբ նոր սերունդը կը խօսի հայերէն: Անկա կ'ապահովէ մեր կառնոցներուն կենսունակութիւնը, դպրոցներու աշխուժութիւնը, գիրքերու ու թերթերու տարածումը եւ միութիւններու բազմամարդութիւնը: Այս ձեւով կ'արժեւորուին հայկական միլիոնաւոր կալուածներն ու հիմնադրամները՝ ծառայելով իրենց բուն նպատակին:

Հայկական սփիւռքը աշխարհասփիւռ գործօն ցանց մըն է: Արեւմտահայերէնը այն հարազատ բանալին է, որ իրարու կը կապէ Պելյուրի, Լոս Անճելըսի, Փարիզի կամ Տուպայի

Տիպիքեան: Սաները ներկայացուցած են երգեր, արտասանութիւններ ու պար: Ուղերձներ կարդացուած են չորս լեզուներով (հայերէն, անգլերէն, եբրայերէն ու արաբերէն): Փակուող 2025-26 ուսումնական տարեշրջանի տեղեկագիրը ընթերցած է դպրոցի փոխտնօրէնը՝ Սիրան Տէր Մաթոսեան, որ ի սկզբանէ միջի այլոց շնորհակալական արտայայտութիւններ ունեցած է կարգ մը ուսուցիչներու հասցեին: Վարժարանի տեսուչ Սերովբէ արք. Անտոնեանի սրտի խօսքէն ետք բեմ բարձրացած է Սրբոց Յակոբեանց վանքի լուսարարապետ Սեւան արք. Դարիպեան ու բաշխած դպրոցի 68-րդ հունձքին վկայականները: Այս տարի Թարգմանչաց վարժարանէն շրջանաւարտ եղած են 9 ուսանող-ուսանողուհիներ:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ հայոց պատրիարքարան այցելած է, 21 Յունիսին, Անկլիգան եկեղեցւոյ Նորմտիք պետ՝ Զենթրալըրի արքեպիսկոպոս Տէյմ Սառա Մուլլի, որ նշեալ եկեղեցւոյ 1400-ամեայ պատմութեան մէջ առաջին կին արքեպիսկոպոսն է, որ կը ստանձնէ հոգեւոր պետի այս բարձրագոյն պաշտօնը: Անգլիացի հիւր այցելուն եւ իրեն ընկերակցող պատուիրակութիւնը ընդունուած են հայոց պատրիարք Նուրհան արք. Մանուկեանի ու միաբանութեան անդամներուն կողմէ: Կողմերուն միջեւ գրոյց ծաւալած է Հայ եւ Անկլիգան եկեղեցիներու յարաբերութեան եւ Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութեան դերին ու պատմութեան շուրջ: Արքեպիսկոպոսուհին Նուրհան պատրիարքին նուիրած է քարի վրայ գծագրուած արուեստի գործ մը:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ժառանգաւորաց վարժարանի եւ ընծայարանի ուսանողները, իրենց տեսուչին՝ Գեորգ վրդ. Հայրապետեանի առաջնորդութեամբ, տարեվերջի պտոյտի մը մեկնած են դէպի Եգիպտոս, յատկապէս այցելելու համար պատմական, մշակութային ու կրօնական տեսարժան վայրեր: Պտոյտը սկիզբ առած է 16 Յունիսին: Ամենէն առաջ, խումբը երկու օր հանգստացած է Կարմիր ծովու ափին՝ Շարմ Էլ Շէյխ քաղաքը: Հոնկէ անցնելով Գահիրէ՝ ուղեւորները առիթ ունեցած են պատելու Եգիպտոսի Մեծ թանգարանը (փարաւոններու շրջանի ցուցանմոյշներով), Կիզայի բուրգերը: Այնուհետեւ անոնք գացած են մինչեւ Աղեքսանդրիա (Միջերկրականի ափին), դիտած հին Եգիպտոսը խորհրդանշող վայրերը, այցելած՝ հայոց եկեղեցին: Գահիրէ վերադառնալով՝ անոնք մասնակցած են հայոց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ տաճարին մէջ մատուցուած պատարագին, նաեւ՝ առիթն ունեցած են հանդիպելու Դպտի Ուղղափառ եկեղեցւոյ պետ Թաւատրոս պապին: Վերադարձը կատարուած է դարձեալ Շարմ Էլ Շէյխ վրայով, անմոռանալի յիշատակներ դրոշմելով տղոց յիշողութեան մէջ:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ հայ համայնքը, բայց նաեւ՝ Հայաստան եւ Սփիւռք, վերջին օրերուն ուշադրութեամբ կը հետեւին այն լուրերուն, ըստ որոնց՝ Իսրայէլի կառավարութիւնն ու խորհրդարանը կը նպատակադրեն պաշտօնապէս ճանչնալ Հայոց ցեղասպանութիւնը: Առաջարկը եկած է արտաքին գործերու նախարար Կիտտն Սաարի կողմէ, որ յայտնած է թէ «ճիշդ քայլ անելու համար երբեք ուշ չէ»... Նշեալիս հանրապետութիւնը այս առիթի պատրաստուած բանաձեւը արդէն իսկ յղած է խորհրդարան, առ ի վաւերացում: Հարցականները շատ են: Իսրայէլ, որուն քաղաքականութիւնը միշտ ալ թրջամետ եղած է, որուն ինչո՞ւ կը դիմէ Անգարան ներդաշնող նման քայլի մը: Արդարութիւն կը հետապնդէ...: Բնա՛ւ: Արցախի հայաթափումն ու հայ-ատրպէյճանական վերջին պատերազմներուն մէջ Իսրայէլ գործակաւորները կ'անգլանք եր ազերիներուն եւ Թուրքիոյ, արագացուցած էր հայկական բանակին ընկրկումը: Ուրե՛մս: Կազայի մէջ ի գործ դրուած ցեղասպանական ոճիրները կ'ուզեն պարտկել, թէ՛ պարզապէս կամիթով մը ցնցել պատեւտիցիներուն բարոյապէս նեցուկ կանգնող թուրք աւագանին...:

L. G.

հայ գործարարները: Լեզուին տիրապետող հայ երիտասարդը լիարժեքօրէն կ'օգտուի այս համաշխարհային ցանցէն՝ ընդլայնելով իր սեփական գործը եւ վայելելով հզօր համայնքային թիկունք մը:

Լեզուի կենդանի ապահովման շնորհիւ, հայկական կազմակերպութիւնները՝ բարեգործական, քաղաքական եւ մշակութային, միշտ կ'ունենան պատրաստուած, երկլեզու եւ տաղանդաւոր ղեկավարներ, տնօրէններ ու խմբագիրներ: Ընդունակ երիտասարդները, տիրապետելով մայրենիին, յառաջապահ դիրքեր կը գրաւեն ազգային գործերէ ներս՝ ապահովելով մեր համայնքներու մակարդակի շարունակական բարձրացումն ու վերելքը:

Երկլեզուութեան առաւելութիւնները

Երկլեզուութիւնը պարզապէս երկու բառարան ունենալ չէ ուղեղին մէջ, այլ՝ երկու տարբեր աշխարհընկալումներու տիրապետել: Երբ երեխան տան մէջ կը մեծնայ արեւմտահայերէնով, իսկ դուրսը՝ տեղական լեզուով, անոր հոգեկան եւ մտային աշխարհը կ'օժտուի իւրայատուկ առաւելութիւններով:

Երկլեզու երեխաները ունին անլի զարգացած մտային ճկունութիւն եւ գործադիր համակարգ: Անոնք դիւրութեամբ կը կերտուանցնեն իրենց ուշադրութիւնը՝ գտնելով կարելի տեղեկութիւնը պարզ աղմուկէն, եւ ունին բարդ խնդիրներ լուծելու բարձր կարողութիւն: Գիտականօրէն փաստուած է, որ մանկութենէն երկու կամ անլի լեզուներով մեծցողներուն ուղեղը անլի ճկուն կ'ըլլայ, ինչ որ կը դիւրեցնէ նաեւ տարբեր լեզուներ արագ սորվիլը: Տան մէջ հայերէնը կենդանի պահելով՝ ծնողները իրենց զաւակներուն կը պարգեւեն բնական մտային մարգարէ մը, որ մեծապէս կը նպաստէ անոնց դպրոցական ու համալսարանական յաջողութիւններուն:

«ՄԱՍԻՍ» - ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԷՆ

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ՈՒԺԵՐՈՒ ՅՈՒՍԱՀԱՏ ԴԻՄՈՒՄԸ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Ամիսեր շարունակ հարիւր տոկոսանոց իրենց յաղթանակի մասին շեփորոզ ու Նիկոլ Փաշինեանի վարկանիշ չունենալու մասին հաւաստիացնող ուժերը այնքան վստահ էին իրենց յաղթանակին, որ սկսած էին ռուսաստանահայ միլիոնատեր Սամուէլ Կարապետեանին դիմել որպէս «Պրն. վարչապետ»:

7 Յունիսին, Հայաստանի քաղաքացիները, ուղղուելով քուէատուփ, կատարեցին իրենց ընտրութիւնը ու ստացուած արդիւնքները կ'արտացոլեն ժողովուրդի մեծամասնութեան կարծիքը: Չարմանալի կամ անակնկալ բան չկար: Նախընտրական բոլոր հարցախոյզերը անխտիր ցոյց կու տային, որ վարչապետին գլխաւորած ուժը առաջատար դիրքի վրայ էր: Իսկ Փաշինեանը ինք, առանց ապաւինելու միայն այդ կանխատեսումներուն վրայ, կազմակերպած էր ամենէն ուժգին ու յազգեցած ընտրարշաւը: Ամբողջ ամիս մը ան այցելեց շրջանէ-շրջան, քաղաքէ-քաղաք, գիւղէ-գիւղ եւ երբեմն նոյնիսկ շէնքէ-շէնք՝ խնդրելով ընտրողներու քուէն:

Ընդդիմադիր հիմնական ուժերը այժմ դիմած են Սահմանադրական դատարան ու կ'առարկեն, որ ընտրութիւնները կեղծուած են, պահանջելով արդիւնքներու անվաւեր ճանաչումը եւ նոր ընտրութիւններու կայացումը:

Հայաստանի քաղաքացիները ապրած են կեղծուած ընտրութիւններ, երբ սնտուկներուն մէջ լցոնումներ տեղի կ'ունենային, քուէատուփերը կը փոխուէին, երբ ընտրողներ խումբ-խումբ կը փոխադրուէին մէկ տեղամասէն միւսը՝ կրկնակի ընտրութիւն կատարելու համար: Եղած են պարագաներ, երբ իշխանութիւններուն հակառակ եղող թեկնածուներ ու անոնց ներկայացուցիչները կը խոշտանգուէին ու դուրս կը հանուէին ընտրատեղամասերէն: Ու ամէն նման ընտրութիւններէն ետք ժողովուրդը տասնեակ հազարաւորներով ինքնաբոլիս դուրս կու գար փողոց՝ բողոքելու համար կատարուած կեղծիքներուն դէմ:

2018-էն ետք այդ բոլորը երեւոյթները դադարած են ու փոխարինուած՝ ազատ եւ լաւ կազմակերպուած ընտրութիւններով, ինչպէս վկայեցին միջազգային դիտորդները:

Չունենալով որեւէ շոշափելի փաստարկ, ընդդիմադիր ուժերու բողոքը այն է թէ Փաշինեանի ելոյթները «վախի մթնոլորտ» ստեղծած ու ազդած են ընտրողներու վերաբեր-

մունքին վրայ, ընտրակաշառքի մէջ մեղադրուողներու ձերբակալութիւնները անհաւասար պայմաններ ստեղծած են իրենց համար, արեւմտեան երկիրներու դեկլարներ զօրակցութիւն յայտնելով Հայաստանի պետութեան՝ միջամտած են ընտրութիւններուն: Նոյն այդ ուժերը անշուշտ չեն ուզեր խօսիլ Ռուսաստանի գործնական միջամտութեան

մասին, սկսելով ապատեղեկատուութեան արշաւէն՝ հասնելու համար տնտեսական պատժամիջոցներու, որոնք կը կիրառուին հայկական արտադրութիւններու դէմ:

Ամենէն անհեթեթ առարկութիւնը այն է, թէ ընտրութիւններէն առաջ կենսաթոշակներու բարձրացումը պետք է նկատուի կաշառք, հակառակ որ անկէ օգտուած են բոլորը՝ Փաշինեանի կողմ քուէարկողները եւ դէմ եղողները հաւասարապէս, ու չեն տրուած մէկ անգամուան համար, այլ ունին մայրուս բնոյթ:

Կեդրոնական ընտրական յանձնաժողովը եւս կ'ընդունի, որ եղած են որոշ խախտումներ, սակայն անոնք Եական ազդեցութիւն չեն ունեցած վերջնական արդիւնքներուն վրայ:

Մեծ հաւանականութեամբ Սահմանադրական դատարանը պիտի մերժէ ընտրութիւնները անվաւեր ճանչնալու դիմումը: Սակայն, կրնայ բարարել Գագիկ Շահումեանի գլխաւորած «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան հետ

ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ (ԱՄՆ)

կապուած հարցը, երբ այդ ուժը քանի մը տասնեակ ձայնի տարբերութեամբ դուրս մնաց խորհրդարանէն:

Ինչ որ ալ ըլլայ Սահմանադրական դատարանին որոշումը, ընդդիմադիր ուժերու ներկայի պահուածքէն եւ օգտագործած խօսույթէն կարելի է կռահել, որ անոնք պիտի շարունակեն պնդել, որ ընտրութիւնները կեղծուած են ու յաջորդ հինգ տարիներուն պիտի նուազեն այդ նոյն լարին վրայ: Սակայն, Հայաստանի ժողովուրդի ջախջախիչ մեծամասնութեան համար այս ընտրութիւնները օրինաւոր էին ու կ'արտայայտէն իրենց իսկական կարծիքը, այլապէս իրենք եւս պիտի լեցնէին հրապարակները ու բողոքէին արդիւնքներուն դէմ:

www.araraddaily.com

ԽԱԶԲԱՌ-86

10x10 grid for crossword puzzle 86 with some cells shaded.

ՊԱՀՈՒԱԾ ԲԱՌ-88

Large crossword puzzle grid 88 with letters in some cells.

- 6ԱՇԱԿ
6ԱՐՃԱՏԻ
6ԱՐՏԱՐ
6ՆՆՃԵՐ
6ՆՇՈՒՄ
6ՉԱԿ
...
2ԱՍԱՍԻԿ
3ԱՐԱԿԱՅ
3ՂԱՆԱԼ
3ՈՒՇԿԱՊԱՐԻԿ
3ՈՒՌՈՒԹ

- ՀՈՐԻՋՈՆԱԿԱՆ
1) Կարծեկից:
2) Մոհամմէտի փեսան – Չափման միաւոր – Ետին դարձած՝ Հայ տղայ:
3) 2000 տարի առաջ – Շրջ.՝ մայր – Կրկնուած բաղաձայններ:
4) Ներսէս Լամբրոնացիի հայրը:
5) Անասուրի կուզ – Եւրոպական դրամանիշ:
6) Բերան փոթոթող Համ – Դարիճնիկ:
7) Պէրուսի մայրիկն երեսփոխան Օսման:
8) Դրկից տառեր – Քարտ, կտրօն – Ցուցական անակաճ:
9) Ձեւտեղ (հակ.) – Այրութեմէն – Ծոցուոր (հակ.):
10) Շնորհալի, օժտուած:
...
10) Երեւան՝ Հայաստանի մկատմամբ:

- ԱԿԱՌՆ (2)
ԱԿԱՏ (2)
ԱՆՁՈՒԿ
ԱՊԻԿԱՐ
ԱՌՈՅԳ
ԱՐԴԱՐ
ԱՐՄՈՒԿ
ԱԲԱԶԱՆ
...
ԵՐԿՐԱՑԻ
ԵԻՄ
2ԱՆԱԶԱՆ
2ԱՆԱԶԱՆԱԿ
2ԱՆԳԱԿ
2ԳԱՍՏ
2ՐԱՀԱԶԳԵՍՏ
...
ԿՑՈՐԴ
ՀԱՄԱՐԱՏՈՒ
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ
ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ
ՀԱՐԿԱԴՐԱՆՔ
ՀԱՅԱՀԱՏԻԿ
ՀԱԲԱՍԱՐՄԱԳԻՐ
ՀԵՂՈՒԿ
ՀՈՐԴԵԼ
ՀՐԵՇ
ՀՐՈՒՇԱԿ
...
6ԱՃԱՆՉ
6ԱՄԲԱՐ

ԽԱԶԲԱՌ-ԹԻԻ 85-ԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

10x10 grid for crossword puzzle 85 with letters in some cells.

ԽԱՂԻՆ ՕՐԵՆՔԸ.
- Բառերը կրնան կարդացուիլ տարբեր ուղղութեամբ՝ հորիզոնական, ուղղահայեաց եւ շեղակի:
- Միեւնոյն տառը կրնայ գործածուիլ մէկէ աւելի բառերու մէջ:
- Դիւրութեան համար սկսիլ երկար բառերը գտնելով:

Պահուած բառը (6 տառով)՝ ՄԱՆՐ ԲԱԿԼԱՅ

ՊԱՀՈՒԱԾ ԲԱՌ-ԹԻԻ 87-ԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ՝ ՃՕՃԱՆԱԿ

Պահուած բառին եւ խաչբառին պատասխանները տեսնել խաղերու յաջորդ թիւով

ԱՐԵՒՄՏԱԿԱՅԵՐԷՆԸ ՏԱՆ ՄԷՋ...

Լեզու մը սորվիլը նաեւ զգացումներ արտայայտելու նոր ձեւերու տիրապետել է: Արեւմտահայերէնը ունի քնքշանքի, յարգանքի եւ ընտանեկան սիրոյ այնպիսի նրբերանգներ, որոնք իւրայատուկ են: Երկլեզու երեխան կրնայ իր զգացումները արտայայտել ինչպէս որ իր սիրտը կը զգար: Դառնալով հոգեպէս աւելի հաւասարակշռուած: Այսպիսի երեխաներ կանուխէն կը հասկնան, որ բառերը խորհրդանշաններ են, ինչ որ անոնց կու տայ վերացական մտածողութեան մեծ առաւելութիւն՝ նպաստելով թուաբանութեան, գիտութեան եւ ստեղծագործական մարզերու մէջ:

Երկու լեզուի եւ մշակոյթի մէջ մեծցող մանուկները աւելի դիրքին կրնան իրենց անձերը դնել ուրիշին տեղը: Անոնք կանուխէն կը հասկնան, որ մարդիկ աշխարհին կրնան նայիլ տարբեր տեսանկիւններէ, ինչ որ գիրենք կը դարձնէ աւելի բաց, հասկողմով եւ ընկերային:

Գիտնալէ ետք տան մէջ հայերէն խօսելու այս բոլոր դրական կողմերը, եկէ՛ք այժմ միասին նայինք դէպի յառաջ եւ ընդգծենք մեր յառաջընթացի գործնական ուղիները:

Տնային վերակենդանացման ռազմավարութիւններ
 * Ընկերային վերակենդանացման ամենէն զօրեղ կարոյցը «Տան մէջ մայրենի լեզու» ռազմավարութիւնն է: Այս մտեցումը տունը կը վերածէ լեզուական ապաստանի, ուր հայերէնը կեանքի բնական ու հարազատ միջոցն է:

* Ընկերային վերակենդանացման ցոյց կու տայ, որ մանուկները գործնական են եւ բնականաբար կը հակին դէպի նուազագոյն ճիգի ճամբան: Դեռեւաբար տունը որպէս լեզուական ապաստան պահելու համար լաւագոյն լուծումը ծնողական սիրալիր հաստատակամութիւնն է՝ տան պատերէն ներս միշտ նախապատուութիւնը տալով հայերէնին: Ասիկա կը ստեղծէ հարազատ ու միասնական լեզուական միջավայր մը:

* «Խոհանոցային հայերէնի» սահմանափակ պատկերէն անդին անցնելու համար ընտանիքը կրնայ սիրով ընդլայնել լեզուական մակարդակը: Ասիկա կարելի է իրագործել տան մէջ արեւմտահայերէնով հետաքրքրական նիւթեր, գիտութիւն, պատմութիւններ կամ զգացումներ քննարկելով: Երբ մանուկը բառ մը կը պակսեցնէ, ծնողը կրնայ զայն մատուցել որպէս գեղեցիկ «նուէր» եւ ոչ թէ որպէս սրբագրութիւն՝ պահպանելով զաւակին դրական հոգեվիճակը: Ասիկա կ'ամրապնդէ մանուկին լեզուական ինքնավստահութիւնը:

* Ծնողներու միջեւ արեւմտահայերէն խօսելու սովորութիւնը վերակենդանացնելու լաւագոյն ձեւերէն մէկը տան մէջ յատուկ «լեզուական գօտիներ» հաստատելն է: Օրինակ՝ խոհանոցը կամ հիւրասենեակը կրնան նկատուիլ միայն հայերէնի յատկացուած տարածքներ, ուր հայերէն խօսիլը միշտ կը քաջալերուի:

* Ծնողներ կրնան որդեգրել «15 վայրկեանի կանոնը»՝ պայմանաւորուելով տուն վերադառնալէ ետք առաջին քառորդ ժամը խօսիլ բացառապէս մայրենիով, որպէսզի լեզուական անցումը աւելի բնական ըլլայ:

* Անորեայ հաղորդակցութեան թուային դաշտը փոխելը եւս մեծապէս կ'օգնէ. հեռախօսային կարճ հաղորդագրութիւնները հայերէն տարբերով գրելը կամ ձայնագրելը կրնայ վերածուիլ մնայուն եւ ազդու սովորութեան (կարելի է ուղղագրական սխալները սիրով սրբագրել կամ երբեք չի սրբագրել, բայց միշտ քաջալերել զաւակը):

* Չաւանքներուն հետ հայերէն խօսելու ամենէն տարածուած ու յաջող դրութիւններէն մէկը «Մէկ ծնող, մէկ լեզու» ռազմավարութիւնն է, ուր աւելի սահուն հայերէն խօսող ծնողը մանուկին հետ միայն մայրենիով կը հաղորդակցի, իսկ միւսը՝ տեղական լեզուով:

* Կարելի է նաեւ լեզուն կապել օրուան կանոնաւոր սովորութիւններուն հետ. օրինակ՝ լոգանքի ժամը, նախաճաշը կամ քննալէ առաջ հեքիաթ կարդալու պահը կրնան ըլլալ միայն հայերէնով:

* Փոքրիկներու պարագային, «կեանքը պատմելու» ձեւը հրաշքեր կրնայ գործել, ուր ծնողը իր ամէն մէկ շարժումը կամ ըրած գործը բարձրաձայն կը նկարագրէ պարզ բայերով:

Շարունակուած էջ 2-էն

րով ու նախադասութիւններով, ինչ որ կրնայ հարստացնել մանուկին բառամթերքը:

* Լեզուն պարտականութեան վերածելու համար կարելի է զայն ներառել հաճելի ժամանցի եւ խաղերու մէջ: Ինքնաշարժով ճամբորդութիւններուն կամ տան խաղերու ընթացքին կարելի է միշտ մանկական արեւմտահայերէն երգեր կամ ձայնագիր պատմութիւններ մտիկ ընել, ինչ որ երեխային ակնաչքը կը վարժեցնէ ճիշդ հնչիւններուն:

* Ծանօթ ու աւանդական խաղերը, ինչպէս՝ «Կը տեսնեմ բան մը...», (I Spy) կամ «Միմոնը ըսա...» (Simon Says), կամ այլոքէնի խաղը, ուր իւրաքանչիւր տառով կը կազմուի բառ մը, օրինակ՝ «Ա» տառով. «Անունս Անի է, արուեստագետ եմ եւ կ'ապրիմ Ալպանիա»: Այսպէս, խաղալով ու խնդրալով հայերէնով, լեզուն բնականօրէն կը մտնէ առօրեային մէջ, եւ մանուկները առիթ կ'ունենան ուրախ մթնոլորտի մէջ նոր բառեր սորվելու:

* «Գալուստ Կիւպէնկէան» հիմնարկութեան աջակցութեամբ ստեղծուած <https://www.zndoo.com/> կայքը հիանալի աղբիւր է ծնողներուն համար: Այնտեղ գտնուած են գիրքեր, տեսերիկներ, խաղեր եւ բազմաթիւ գործիքներ՝ մանուկներու լեզուական զարգացման համար: Յատկանշական ծրագրերն են «Պատառիկներ»՝ մանկական ձայների զննարկը, շարք մը, լեզուն ուրախ խաղերով, շուտաստելուներով եւ երգերով, եւ «Ձեռք ձեռքի» մանկապարտեզի համապարփակ ծրագիր, որ երգի եւ աւանդական գիտելիքներու ընդմէջէն կը զարգացնէ երեխային լեզուական կարողութիւնները:

* «Բարեւ արեւ»՝ <https://www.youtube.com/@parevarev>; <https://www.facebook.com/parevarev>; <https://abrilbooks.com/publisher/parev-arev/> հեղինակ եւ պատկերազարդող՝ Անահիտ Սարգսեան, նախաձեռնութիւնը հրաշալի միջոց մըն է արեւմտահայերէնը հաճելի ու ստեղծագործ ձեւով տան մէջ կենդանի պահելու: Գեղեցիկ պատկերազարդուած գիրքերու եւ գծանկարային (animated) տեսահոլովակներու միջոցով, անիկա լեզուի ուսուցումը կը վերածնէ ընտանեկան, համագործակցային եւ հրապուրիչ խաղի մը:

Ամէնօրեայ փոքր քայլերով եւ ուրախ մթնոլորտով կրնանք հայերէնը դարձնել մեր տուններուն ամենէն բնական ու սիրելի շունչը: Ի վերջոյ, տան մէջ արեւմտահայերէն խօսիլը միայն լեզու պահպանել չէ, այլ՝ մեր զաւակներուն նուիրել հարուստ ինքնութիւն եւ ապահով ապագայ կերտելու լաւագոյն հիմքերը:

Պահպանումէն դէպի կենսունակութիւն՝ նոր ուխտ մը Սփիւռքի համար

Ընկերային վերակենդանացման տուեալները կը պարզեն սթափեցնող իրականութիւն մը, սակայն արեւմտահայերէնի պատմութիւնը անխուսափելի կորուստի մասին չէ, այլ՝ գործելու խորունկ կարելիութեան:

Արդի հայ զոյգին համար տան մէջ մայրենիով խօսելու որոշումը մշակութային դիմադրութեան արարք է եւ տեսլականով լեզուն նուէր մը՝ յաջորդ սերունդին: Որդեգրելով «Տան մէջ միայն արեւմտահայերէն» կառոյցը՝ ընտանիքները իրենց կենցաղային տարածքը կը վերածնեն լեզուական ապաստանի, որ կը հակադրուի համաշխարհայինացած ճուլման ճնշումներուն: Այս նոր ուխտին մէջ հայ տունը կը վերադառնայ իր իսկական դերին՝ ըլլալու հայեցի մտածողութեան առաջին աղբիւրը:

Ծնողներու դժուարութիւններն ու վախերը յաղթահարելի են գործնական ու հաստատակամ քայլերով: Պատրաստեց սերունդ մը, որ հպարտ է իր արմատներով, հարուստ է իր մտքով, եւ երաշխաւորեց, որ մեր զաւակները ոչ թէ միայն իշշեն իրենց ինքնութիւնը, այլեւ ապրին զայն իրենց արտասանած իւրաքանչիւր բառով:

ՀԱՆԴՐԻ ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ՄԻջՂՊՐՈՃԱԿԱՆ ՈՏՆԱԳՆՊԱԿԻ ՄՐՃԱՆԱՐՔԻ ԱՆՈՅԱՆ

Հ.Մ.Ը.Մ.-ի Հայկալի մասնաճիւղին կազմակերպութեամբ, 24 Մայիս 2026-ին, Հ.Մ.Ը.Մ.-ի մարզադաշտին մէջ հանդիսաւորապէս մեկնարկած ՄիջՂպրոցական ոտնագնդակի մրցումները համախմբած է Հայկալի հայկական վարժարաններու մարզական խումբերը առողջ մրցակցութեան եւ մարզական ոգիի շուրջ:

Կիլիկեան վարժարանի ոտնագնդակի խումբը եւս արժանիօրէն մասնակցած է մրցաշարին՝ փուլ առ փուլ արձանագրելով յաջողութիւններ եւ իր հետեւողական ու բարձր մակարդակի խաղով իր տեղը ապահոված է եզրափակիչ մրցումին:

Մրցաշարի ավարտական հանդիպումը տեղի ունեցած է Կիրակի, 28 Յունիս 2026-ին: Կիլիկեանի մարզիկները դրսեւորելով կազմակերպուած, գեղեցիկ խաղ, 2-1 արդիւնքով արժանի յաղթանակ մը տարած են Միսիթարտան վարժարանի խումբին դէմ՝ հռչակուելով մրցաշարի արտայայտ:

Այս գեղեցիկ յաջողութեան առիթով առանձնապատուկ գնահատանքի խօսք պետք է լըլել մարզիչ Երուանդ Ծիլերձեանին, որուն անխնայ աշխատանքը, հետեւողական ջանքերն ու նուիրումը մեծապէս նպաստած են խումբին այս արժանաւոր յաղթանակին եւ արտայայտական բաժակին արժանանալուն:

Զերմ շնորհակալութիւն նաեւ Կիլիկեան շրջանակի Տիւկեանի միութեան եւ անոր ատենապետուհի տիկ. Հուրի Սուլահեանին, որոնք իրենց գնահատանքի գեղեցիկ արտայայտութեամբ յուշանուէրներ յանձնած են իւրաքանչիւր մարզիկի՝ արժեւորելով անոնց ցուցաբերած ջանքն ու նուիրումը:

Նորանոր յաղթանակներու եւ նուաճումներու մաղթանքներով կը շնորհաւորենք Կիլիկեան վարժարանի կարգապահ բոլոր մարզիկները, որոնք իրենց յանձնառութեամբ ու միասնական ոգիով բարձր պահած են իրենց վարժարանին անունը: Միաժամանակ, երախտագիտութիւն կը յայտնենք բոլոր անոնց, որոնք իրենց ներկայութեամբ եւ խանդավառ քաջալերանքով զօրավիգ կանգնած են խումբին ամբողջ մրցաշարին ընթացքին:

ԱՌՂՋԱՊԱՇՏԱԿԱՆ ԲԱՅՆՈՒԿ ԱՆՈՒՐՈՒԹՅԱՆ ԱՅԺՄ ԿՐՆԱԲ ՕԳՏՈՒԼ ՏԱՐԻԱԿԱՆԱՐԱՆԻ ԲՆՈՒՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԿԵՆ ԳԻՆՈՒ: ՄՍՏԷՔ 50% ԶԵՂՁ՝ ԱՌՂՋԱՊԱՇՏԱԿԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԸՆԴՈՒՐ:

Առաւելութիւններ

- Կեն ԳԻՆ. 50% զեղձ՝ արեւան բոլոր քննութիւններուն համար:
- Մատչելի ծառայութեան նկար. 25% զեղձ՝ ճառագայթային նկարի (X-ray) բոլոր ծառայութիւններուն համար:
- Բարձր Որակ. Կատարելի քննութիւններ՝ «ՍԵՆ Մարք» (St. Marc) տարրաբարաններուն մէջ:

Ինչպէս Օգտուիլ

- Այցելեցէ՛ք ՀԿԲՄ-ի դարմանատունը:
- Ինչպէս Զեր բժշկական ուղեգիրը:
- Ներկայացուցէ՛ք ՀԿԲՄ-ի ուղեգիրը «ՍԵՆ Մարք» տարրաբարան:
- Ստացէ՛ք 50% զեղձը անմիջապէս:

Առաջնահերթութիւն տուլիք ձեր առողջութեան այսօր: Այս բացառիկ առաւելութիւնը հիմա գործող:

Այս դժուար պահերուն, մեր Դարմանատունը կը շարունակէ կարիքատուրի կողքին կանգնել: Այսօր մենք ձեր աջակցութեան պէտք ունինք՝ մեր առաքելութիւնը շարունակելու համար:

Կրնաք նուիրատուութիւն կատարել Whish հաշիւով եւ օգնել մեզի որպէսզի շարունակենք խնամք եւ անհրաժեշտ ծառայութիւնները մատուցելու մեր գաղութին:

Իւրաքանչիւր ներդրում, ինչքան ալ փոքր ըլլայ, նպատակին կը ծառայէ:

Միասին կրնանք յոյսը վառ պահել:

Whish MONEY 71/356035

Շնորհակալութիւն մեր ազ նուիրութեան եւ օժանդակութեան համար: Միասին անելի գորտարը եք:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԻԹ

BIJOUTERIE GARO հաստատութիւնը կարիքը ունի՝

- Վարպետ ոսկերիչ ձեռնային աշխատանքի «սատեքէր»
- Փայլեցնող (ճիւղաճի)
- Matrix

Պուրճ Համուտի հրապարակ, AUDI դրամատան շէնք, առաջին յարկ:

Մեփականատը՝ Կարօ Գրիգորեան
 Հեռաձայն՝ 03 207 772 - 01 266514

ARARAD DAILY NEWSPAPER

Tel.-Fax: 01-565599 | P.O.Box: 175275 Mar Mikhael Beirut | Lebanon | www.araraddaily.com email: aradorater@gmail.com

ارارات جريدة سياسية يومية أجنبية
 تصدر عن شركة ماسيسر للملحة والنشر (ش.م.س.)